

Inzicht in de diergezondheidsstatus van Nederland



Onderzoek in 2019-2020

In het stalseizoen van 2019 worden in het kader van de specifieke monitoring opnieuw veehouders benaderd voor deelname aan onderzoeken. Het is nog niet bekend voor welke ziekten dit zal zijn. Als u wordt benaderd voor deelname aan een onderzoek stellen we uw medewerking erg op prijs. Voor de door u geïnvesteerde tijd krijgt u inzicht in de situatie van een bepaalde ziekte op uw bedrijf en voor de sector levert het belangrijke informatie op.

Veel veehouders weten heel goed welke dierziekten er wel of niet spelen op hun bedrijf en houden hun statussen nauwlettend in de gaten. Maar weet u ook hoe we er landelijk voor staan? GD onderzoekt eens per twee jaar de status van een aantal belangrijke infectieuze aandoeningen in de Nederlandse veehouderij. Wat houdt deze 'specifieke monitoring' in, en wat zijn de resultaten?

Het doel van het onderzoek, dat gedaan wordt met financiering van ZuivelNL en de Stichting Brancheorganisatie Kalversector (SBK), is om te bepalen op hoeveel procent van de Nederlandse melkleverende en niet-melkleverende rundveebedrijven een bepaalde infectieuze aandoening voorkomt. Op welke ziekten het onderzoek zich richt wordt bepaald door de sector. Hierbij spelen de hoeveelheid schade die een ziekte aanricht en of de ziekte van dier op mens overdraagbaar is (zoönose) een rol, maar er wordt ook gekeken naar de mogelijkheden die er zijn om een ziekte te bestrijden. Gedurende de afgelopen jaren is onder andere de landelijke status van salmonella, IBR, BVD en schmallenbergvirus onderzocht.

Willekeurige steekproeven

Het onderzoek naar de mate waarin een bepaalde ziekte voorkomt gebeurt op basis van steekproeven van willekeurig geselecteerde melkleverende en niet-melkleverende bedrijven die, indien van toepassing, geen vrijstatus hebben als deelnemer aan een certificeringsprogramma voor de desbetreffende ziekte. In de uiteindelijke berekeningen wordt vervolgens rekening gehouden met het aantal bedrijven dat gecertificeerd vrij is van de ziekte, om zo tot een inschatting van het landelijk gemiddelde te komen. Op melkveebedrijven kan voor een aantal ziekten onderzoek worden gedaan met behulp van tankmelkmonsters. In de andere gevallen wordt (tijdens de stalperiode) bloedonderzoek gedaan, waarbij het aantal en de leeftijd van de te onderzoeken runderen per ziekte kan verschillen. Deelname is vrijwillig en de kosten van de dierenarts en de laboratoriumonderzoeken worden niet in rekening gebracht. Deelnemende veehouders ontvangen hun eigen uitslagen en krijgen zo inzicht in de situatie van de betreffende dierziekte op hun bedrijf.

Trends zichtbaar maken

GD voert de specifieke monitoring sinds 2003 om het jaar uit. Bij elke ronde worden resultaten van alle deelnemende bedrijven (anoniem) verwerkt tot een landelijke gemiddelde, waarin duidelijk wordt bij hoeveel procent van de rundveebedrijven in Nederland de betreffende ziekte voorkomt. Dit maakt het mogelijk om trends in de tijd inzichtelijk te maken. Komt een bepaalde ziekte meer of minder voor dan voorheen, of blijft de status ongeveer gelijk? En hoe verhoudt het voorkomen van de ziekte zich tussen melkleverende en niet-melkleverende bedrijven? Inzicht in deze ontwikkeling is voor de sector van belang. Zo is het bijvoorbeeld goed om te weten hoe de situatie in Nederland is als het gaat om salmonella bij jongveeopfokbedrijven, aangezien steeds meer melkveebedrijven de opfok van jongvee uitbesteden.

Resultaten 2017-2018

Enkele resultaten van de specifieke monitoring over 2017-2018:

Schmallenbergvirus

Uit bloedonderzoek is gebleken dat het jongvee op 18 procent van de melkveebedrijven in Nederland antistoffen heeft tegen

schmallenbergvirus. In 2015 was dit 6 procent. Van het jongvee op zoogkoebedrijven heeft 43 procent antistoffen tegen het virus. Dit was 12 procent in 2015. Bij beide sectoren heeft in de afgelopen twee jaar dus een verdrievoudiging plaatsgevonden van het aantal bedrijven met antistoffen. Dit onderschrijft de conclusie dat het virus in Nederland gecirculeerd heeft. Bij de Veekijker zijn in 2017, wat meer dan in voorgaande jaren, meldingen binnengekomen van afwijkende kalveren, passend bij een schmallenbergvirusinfectie.

Salmonella

Op basis van bloedonderzoek op jongveeopfokbedrijven is gebleken dat 8 procent van deze bedrijven in Nederland in 2017 jongvee had met antistoffen tegen salmonella. Daarnaast is in deze ronde voor het eerst onderzocht in welke mate salmonella voorkomt in de vleeskalversector. Op 18 procent van de vleeskalverbedrijven uit de steekproef werden antistoffen tegen salmonella aangetoond bij kalveren tussen de 3 en 6 maanden oud, wat een indicatie is voor circulatie van salmonella op het bedrijf. De verwachting is dat het aandeel jongveeopfokbedrijven en vleeskalverbedrijven met een salmonella-infectie zal afnemen wanneer de prevalentie in de melkveehouderij verder daalt.



Al sinds 2002 houdt de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) zich intensief bezig met de uitvoering van de diergezondheidsmonitoring in Nederland. Hiervoor werken wij nauw samen met onder andere de diersectoren, de zuivel, het ministerie van LNV, dierenartsen en veehouders. Deze rubriek verhaalt over bijzondere gevallen, speciaal onderzoek en opvallende resultaten die het werk van de monitoring oplevert. Samen werken we aan diergezondheid in het belang van dier, dierhouder en samenleving.